כִּי לֹא הַשִּׁפָּה מִכִּי זֹרְעָן

עִיר וְקָדִישׁ מִשְׁמִיא נְהִירָת

זֹהַר הַקָּדוֹשׁ

עִם בֵּיאוּר
הַכֶּתֶר וְהַכָּבוֹד

מִמְּעוֹ אוֹר לְיִשְׁרִים - יְרוּשָׁלַיִם - עִירָה
קְרִי וּכְתִיב
יְשִׁיבַת אֲבִיר יַעֲקֹב
אוֹר מֵאִיר שְׁמוּחָה
נְהִירְיָה

פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא • כַּוָּנַת יַעֲקֹב בְּמַעֲשֵׂה הַמַּקְלוֹת

בְּמַאֲמָר זֶה יְבָאֵר רַבִּי אֶלְעָזָר כַּוָּנָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב בְּהַעֲמָדַת הַמַּקְלוֹת הַמְפוֹצָלִים בְּרֶהָטִים. וְתְחִילָה יְבָאֵר כִּי אֵין שׁוּם דָּבָר רֵיק בַּתּוֹרָה, כִּי הַכֹּל מָלֵא בְּסוֹדוֹת וּדְבָרִים יְקָרִים, וְיבָאֵר גֹּדֶל עוֹנְשָׁם שֶׁל אֵלּוּ הַמְזַלְזְלִים בְּחֲשִׁיבוּת וְיוֹקֶר דִּבְרֵי הַתּוֹרָה, וְכֵן יְבָאֵר כִּי הַתּוֹרָה אֵינָהּ מִתְפָּעֶלֶת מִן הַלּוֹמְדִים אוֹתָהּ, הֵן מָאלוּ הַמּוֹסִיפִים וּמְחַדְּשִׁים בָּהּ, כִּי הַכֹּל כְּבָר נִכְלַל בָּהּ, וְהֵן מָאלוּ הַמְזַלְזְלִים בָּהּ, כִּי אֵין הַפֶּגֶם מַגִּיעַ לְתוֹרָה עַצְמָהּ. וְאַחַר כָּךְ יָבוֹא לְבָאֵר אֶת מַעֲשֵׂה הַמַּקְלוֹת שֶׁל יַעֲקֹב. וְיקִדִּים לְבָאֵר שֶׁכָּל הַשֶּׁפַע הַבָּא לְתַחְתּוֹנִים בָּא מִן הַמַּלְכוּת הַמְקַבֶּלֶת מִן הַבִּינָה, וְיבָאֵר כִּי הוּא רַק כַּאֲשֶׁר הַמַּלְכוּת מְתוּקָנֶת, וּבָזֶה הָיָה עוֹסֵק יַעֲקֹב לְתַקֵּן אֶת הַמַּלְכוּת וְלַהֲאִירָהּ מִן הַסְּפִירוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת.

'וַיֵּצֵא אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פְּצֵל בָּרְהָטִים' בְּשֶׁקָּתוֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר תָּבֹאנָה הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת לְנֹכַח הַצֹּאן וַיֶּחֱמְנָה בְּבֹאָן לִשְׁתּוֹת' **וְגוֹ'** (בראשית ל לח). כְּדֵי לְבָאֵר שֶׁבַּפָּסוּק זֶה מְרוּמָזִים סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים, **פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר** לְבָאֵר אֶת הַפָּסוּק **'אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ וְלַצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא'** (משלי ט יב). **'אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ'**, תָּא חֲזֵי, **וַוי לְאִינּוּן חַיָּבֵי עָלְמָא, דְּלָא יָדְעִין וְלָא מַשְׂגִּיחִין בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, וְכַד אִינּוּן מַשְׂגִּיחִין בָּהּ, בְּגִין דְּלֵית לוֹן סֻכְלְתָנוּ, מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא דַּמְיָין בְּעֵינֵיהוּ כְּאִילּוּ כֻּלְּהוּ מָלֵי רֵיקָנְיָא, וְלֵית בְּהוּ תּוֹעַלְתָּא, וְכֻלָּא בְּגִין דְּאִינּוּן רֵקָנִין מִדַּעְתָּא וְסֻכְלְתָנוּ. דְּהָא כָּל מִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא, כֻּלְּהוּ מִלִּין יַקִּירִין, וְכָל מִלָּה וּמִלָּה כְּתִיב בָּהּ** (שם ג טו) **'יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁווּ בָהּ'. וְכָל אִינּוּן טִפְּשִׁין, אֲטִימִין דְּלִבָּא, כַּד חָמָאן מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, לָא דַּי לוֹן דְּלָא יָדְעִי, אֶלָּא כַּד חָמָאן דְּאִינּוּן אָמְרֵי, דְּאִינְהוּ מִלִּין פְּגִימִין, מִלֵּי דְּלֵית בְּהוּ תּוֹעַלְתָּא.**

וַוי לוֹן, כַּד יִתְבַּע לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֶלְבּוֹנָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְיִתְעַנְּשׁוּן עוֹנָשָׁא דְּמָרְדֵי בְּמָארֵיהוֹן. מַה כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא, (דברים לב מז) **'כִּי לֹא דָבָר רֵק הוּא מִכֶּם', וְאִי אִיהוּ 'רֵק', 'מִכֶּם' אִיהוּ. רֵק הוּא מִכֶּם', וְאִי אִיהוּ 'רֵק', 'מִכֶּם' אִיהוּ. דְּהָא אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, מַלְיָא מִכָּל אֶבְנִין טָבִין וּמַרְגְּלָאן יַקִּירִין מִכָּל טָבִין דְּעָלְמָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר 'וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁווּ בָהּ', וְהַיְךְ יִימְרוּן דְּאִיהִי רֵיקָנְיָא.**

וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָמַר, 'אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ', דְּכַד יִתְחַכַּם בַּר נָשׁ בְּאוֹרַיְיתָא, תּוֹעַלְתָּא דִּילֵיהּ אִיהוּ, דְּהָא בְּאוֹרַיְיתָא לָא יָכִיל לְאוֹסָפָא אֶפִילּוּ אָת אַחַת. וְלִצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא', דְּהָא אוֹרַיְיתָא, לָא יִגְרַע מִשִּׁבְחָהָא כְּלוּם, וְלֵיצָנוּתָא, דִּילֵיהּ אִיהוּ,

וְאַז יִיעָנְשׁוּ עַל כָּךְ עוֹנֶשׁ שֶׁל מוֹרְדִים בַּאדוֹנָם, כִּי עַל יְדֵי שֶׁאוֹמְרִים כָּךְ עַל הַתּוֹרָה בָּאִים הֵם לוֹמַר כָּךְ גַּם עַל הַקב"ה נוֹתֵן הַתּוֹרָה חֹס וְשָׁלוֹם, וּבָזֶה יִמְרְדוּ בַּאדוֹנָם הַקב"ה.

וְיבָאֵר רַבִּי אֶלְעָזָר הַטַּעַם שֶׁהַתּוֹרָה נִרְאֵית לְרַשָּׁעִים כִּדְבַר רֵיק וְלֹא חָשׁוּב.

וּמְבִיא רַבִּי אֶלְעָזָר רְאָיָה, **מַה כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא** - מַה כָּתוּב לְגַבֵּי הַתּוֹרָה (דברים לב מז) **'כִּי לֹא דָבָר רֵק הוּא מִכֶּם'**, שֶׁאֵין שׁוּם דָּבָר בַּתּוֹרָה שֶׁהוּא רֵיק וְאֵינוֹ חָשׁוּב. **וְאִי אִיהוּ 'רֵק'** - וְאִם נִרְאֶה לָכֶם שֶׁהַתּוֹרָה הִיא דָּבָר רֵיק, אֵינוֹ אֱמֶת אֶלָּא **'מִכֶּם' אִיהוּ** - מִכֶּם הוּא הָרֵיקָנוּת, כְּיוֹן שֶׁאַתֶּם רֵיקִנִים מִדַּעַת וְתְבוּנָה. **דְּהָא אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא מַלְיָא מִכָּל אֶבְנִין טָבִין וּמַרְגְּלָאן יַקִּירִין מִכָּל טָבִין דְּעָלְמָא** - שֶׁהֲרֵי בֶּאֱמֶת הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ מְלֵאָה מִכָּל אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגְּלִיּוֹת יְקָרוֹת מִכָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, **כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** 'יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים **וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁווּ בָהּ'**, הֲרֵי שֶׁהַתּוֹרָה שְׁוִיָּה יוֹתֵר מִכָּל הַחֲפָצִים הַטּוֹבִים שֶׁבָּעוֹלָם, **וְהַיְךְ יֵימְרוּן דְּאִיהִי רֵיקָנְיָא** - וְאֵם כֵּן אֵיךְ יֹאמְרוּ שֶׁהִיא רֵיקָנִית, וְעַל כָּרְחָךְ שִׁזֶּה שֶׁנִּרְאֵית לָהֶם רֵיקָנִית הִיא 'מִכֶּם' כְּיוֹן שֶׁהֵם רֵיקִנִים מִדַּעַת וְתְבוּנָה.

לְאַחַר שֶׁהִתְבָּאֵר כִּי הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ כֹּל הַטּוֹבוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, יְבָאֵר לְפִי זֶה דִּבְרֵי הַפָּסוּק שֶׁפָּתַח בּוֹ 'אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ'.

וּמוֹסִיף רַבִּי אֶלְעָזָר לְבָאֵר יְקָרַת עֶרֶךְ הַתּוֹרָה עַל פִּי הַפָּסוּק שֶׁפָּתַח בּוֹ, 'אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ וְלַצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא'. **וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָמַר** - וְשֶׁלְּמֹה הַמֶּלֶךְ אָמַר **'אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ'**, וְהַיְינוּ, **דְּכַד יִתְחַכַּם בַּר נָשׁ בְּאוֹרַיְיתָא, תּוֹעַלְתָּא דִּילֵיהּ אִיהוּ** - שֶׁכְּאֲשֶׁר יִבִין וְיִשְׂכִּיל אָדָם דָּבָר חָכְמָה בַּתּוֹרָה מַה שֶׁלֹּא הָיָה נֶאֱמָר בָּהּ בְּפֵירוּשׁ, הֲרֵי הַתּוֹעֶלֶת וְהַחִידּוּשׁ הִיא רַק שֶׁלּוֹ, אֲבָל לְתוֹרָה לֹא הוֹעִיל מְאוּמָה, **דְּהָא בְּאוֹרַיְיתָא לָא יָכִיל לְאוֹסָפָא אֶפִילּוּ אָת אַחַת** - שֶׁהֲרֵי בַּתּוֹרָה עַצְמָהּ אֵינוֹ יְכוֹל לְהוֹסִיף אֲפִילּוּ אוֹת אַחַת, כִּי כָּל מַה שֶׁהִשִּׂיג יֵשׁ כְּבָר בַּתּוֹרָה, וְכְמוֹ שֶׁהִתְבָּאֵר שֶׁהַתּוֹרָה מְלִיאָה מִכָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁבָּעוֹלָם וְשׁוּב לֹא שַׁיָּךְ לְהוֹסִיף בָּהּ אֶלָּא לְהַשִּׂיג מִמֶּנָּה שֵׁשׁ בָּהּ כְּבָר. וְזֶהוּ מַה שֶּׁאָמַר הַכָּתוּב, 'אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ' בַּתּוֹרָה דָּבָר חָדָשׁ, 'חָכַמְתָּ לָךְ', כִּי רַק לָךְ נוֹסֵף חָכְמָה כִּי בַּתּוֹרָה הִיא הַכֹּל כָּלוּל.

לְפִי מַה שֶׁהִתְבָּאֵר כִּי מַה שֶׁנֶּאֱמַר 'אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ' הַיְינוּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהוֹסִיף בַּתּוֹרָה, יְבָאֵר בְּדֶרֶךְ זוֹ גַּם סוֹף הַפָּסוּק 'וְלִצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא'.

וּמַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּהַמְשֵׁךְ הַכָּתוּב **'וְלִצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא'**, פֵּירוּשׁוֹ, **דְּהָא אוֹרַיְיתָא לָא יִגְרַע מִשִּׁבְחָהָא כְּלוּם** - שֶׁהֲרֵי הַתּוֹרָה לֹא יִגְרַע מִשִּׁבְחָהּ כְּלוּם עַל יְדֵי שִׁיזְלְזֵל בּוֹ מִי שֶׁאֵין בּוֹ דֵּעָה וְתְבוּנָה, **וְלֵיצָנוּתָא דִּילֵיהּ אִיהוּ** - וְהַלִּיצָנוּת וְהַחֲסָרוֹן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לַתּוֹרָה, שָׁלוֹ בִּלְבַד הוּא,

וְאִשְׁתָּאַר בֵּיהּ לְאוֹבָדָא לֵיהּ מֵהַאי עַלְמָא וּמֵעַלְמָא דְּאָתֵי - ונשאר בו להאבידו מן העולם הזה ומן העולם הבא. וזהו מה שנאמר 'וְלָצָתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא', לומר שאם הוא מתלוצץ מן התורה, רק הוא לבדו נפגם מליצנותו בעולם הזה ובעולם הבא.

לאחר שביאר רבי אלעזר שאין בתורה שום דבר ריקן, יבוא לבאר סוד הפסוק שפתח בו 'ויצא את המקלות אשר פצל ברהטים' וגו'. ומקדים לבאר הענין שכל השפע בא לעולם על ידי שהמלכות מתוקנת ומליאה משפע כל הספירות.

תָּא חֲזֵי - בוא ראה, **כַּד אַתְוָון עִלָּאִין** - כאשר האותיות העליונות שנמשכו מן הבינה והתחלקו לספירות, **מִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ בְּהַאי דַּרְגָּא סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין קַדִּישִׁין עִלָּאִין** - יורדות ומתחברות שוב במדרגה שהיא סוף המדרגות הקדושות העליונות, והיא המלכות שהיא הספירה האחרונה, **וְאִתְמַלְיָא מִנַּיְיהוּ** - שעל ידי זה מתמלאת המלכות מהארת האותיות, **וְאִתְבָּרְכָא מֵעַלְמָא עִלָּאָה** - ובזה היא מתברכת מן העולם העליון שהוא הבינה. כי מאחר ומאירים בה האותיות ששורשן מן הבינה, נעשית כלי להארת הבינה. **כְּדֵין** - אז מתמלאת המלכות מכל מיני ההשפעות, ולכן **הַאי דַּרְגָּא קָיְימָא לְאַשְׁקָאָה לְכֻלְּהוּ עֲדָרִין** - עומדת אז מדריגה זו שהיא המלכות להשקות את כל העדרים, שהם כל התחתונים שהם המקבלים ממנה, **כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ** - באופן שכל אחד ואחד מקבל את השפע הראוי לו. **וְכָל חַד וְחַד אִתְשַׁקֵּי מִן דִּינָא וְרַחֲמֵי** - וכל אחד ואחד מקבל השפע הראוי מן הדין ומן הרחמים.

על ידי מה שהתבאר שכל השפע בא לעולם רק על ידי המלכות המתוקנת והמליאה, יבוא לפרש בזה מעשה המקלות של יעקב, ותחילה מבאר כללות הענין שהיה מבקש יעקב במעשה המקלות.

תָּא חֲזֵי - בוא ראה **מַה כְּתִיב 'וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פָּצַל בְּרַהָטִים' וְגוֹ'.** הענין הוא, **דְּיַעֲקֹב בָּעָא לְאַתְקָנָא** - שיעקב רצה לתקן בזה **תִּפְלָה שֶׁל עַרְבִית,** ופנימיות הענין הוא שהיה יעקב רוצה לתקן את המלכות ולטהרה מן הדינים האחוזים בה. ולאחר שתתתקן המלכות, **וּלְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא** - להאיר ללבנה שהיא המלכות הארת פנים. ואחר כך **וּלְאַשְׁקָאָה וּלְבָרְכָא לָהּ מִכָּל סִטְרִין** - להשקותה ולברכה מכל הצדדים, כלומר שתקבל כל הספירות חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד.

וְאִשְׁתָּאַר בֵּיהּ לְאוֹבָדָא לֵיהּ מֵהַאי עַלְמָא וּמֵעַלְמָא דְּאָתֵי.

תָּא חֲזֵי, כַּד אַתְוָון עִלָּאִין, מִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ בְּהַאי דַּרְגָּא סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, וְאִתְמַלְיָא מִנַּיְיהוּ, וְאִתְבָּרְכָא מֵעַלְמָא עִלָּאָה. כְּדֵין, הַאי דַּרְגָּא קָיְימָא לְאַשְׁקָאָה לְכֻלְּהוּ עֲדָרִין, כָּל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, וְכָל חַד וְחַד אִתְשַׁקֵּי מִן דִּינָא וְרַחֲמֵי.

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, 'וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פָּצַל בְּרַהָטִים' וְגוֹ'. דְּיַעֲקֹב בָּעָא לְאַתְקָנָא תִּפְלָה שֶׁל עַרְבִית, וּלְאַנְהָרָא לְסִיהֲרָא. וּלְאַשְׁקָאָה וּלְבָרְכָא לָהּ מִכָּל סִטְרִין.

דִּכְתִיב 'וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת'. אִלֵּין דִּינִין וּגְבוּרָן, דְּנָפְקֵי מִגְּבוּרָה דִּלְעֵילָּא, וְאִלֵּין אַרְבַּע גְּוָונִין דְּאִתְמַר, וְאִלֵּין אִינּוּן רַחֲמֵי, וְאִלֵּין אִינּוּן מַיִין דְּנָפְקִין מִן נְהַר דִּכְתִיב וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וְגוֹ'. וְאִלֵּין אִינּוּן מַיִין דְּנָפְקִין מִן בְּאֵר דִּכְתִיב בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים, וְאִלֵּין אִינּוּן מַיִין דְּנָפְקִין מִן בְּאֵר דִּכְתִיב וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה, וְאִלֵּין אִינּוּן מַיִין דְּנָפְקִין מִן בְּאֵר דִּכְתִיב בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם בְּמְחֹקֵק בְּמִשְׁעֲנֹתָם, וְאִלֵּין אִינּוּן מַיִין דְּנָפְקִין מִן בְּאֵר דִּכְתִיב וַיַּעֲלוּ מִבְּאֵרוֹת מַתָּנָה וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת, וְאִלֵּין אִינּוּן מַיִין דְּנָפְקִין מִן בְּאֵר דִּכְתִיב וּמִבָּמוֹת הַגַּיְא אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה מוֹאָב רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְנִשְׁקְפָה עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן, וְאִלֵּין אִינּוּן מַיִין דְּנָפְקִין מִן בְּאֵר דִּכְתִיב וּמִבְּאֵר בֶּלַע וּמִבֶּלַע מַתָּנָה, וְאִלֵּין אִינּוּן מַיִין דְּנָפְקִין מִן בְּאֵר דִּכְתִיב וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת, וְאִלֵּין אִינּוּן מַיִין דְּנָפְקִין מִן בְּאֵר דִּכְתִיב וּמִבָּמוֹת הַגַּיְא אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה מוֹאָב רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְנִשְׁקְפָה עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן.

בְּגִין דְּכַד נָפְקִין מַיִין מֵהַאי בְּאֵר קַדִּישָׁא, אִלֵּין אַרְבַּע נָטְלֵי כֻּלָּא. וְעַל דָּא אִקְרוּן 'רַהָטִים', וּמִתַּמָּן אַתְיָין כֻּלָּא לְמִשְׁתֵּי. וְאִינּוּן דִּינִין וּגְבוּרָן, כֻּלְּהוּ קָיְימֵי תַּמָּן, לְנַטְלָא לְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

ומפרש איך מרומז בפסוק שתיקן יעקב את המלכות.

דִּכְתִיב 'וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פָּצַל בָּרַהָטִים'. ומפרש, מקלות אלו **אִלֵּין דִּינִין וּגְבוּרָן** - הם דינים וגבורות, כי מקל רומז על מידת הדין שהוא מיועד להכות בו, והם הגבורות שיש בשש הספירות העליונות שהן משפיעות מגבורות אלו למלכות, **דְּנָפְקֵי מִגְּבוּרָה דִּלְעֵילָּא** - וגבורות אלו יצאו מן הגבורה שלמעלה שהיא הבינה. **וְיַעֲקֹב כַּד בָּעָא לְאַתְקָנָא לְהַאי דַּרְגָּא** - וכאשר רצה יעקב לתקן מדרגה זו שהיא המלכות, **סָלִיק לְכָל אִינּוּן דִּינִין וּגְבוּרָן מִינָּהּ** - העלה את כל אותם דינים וגבורות ממנה, שזהו מה שאמר 'וַיַּצֵּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פָּצַל', כלומר סילק מן המלכות, **וְאוֹקִים לוֹן** - והוריד והעמיד אותם **'בָּרַהָטִים'**, דהיינו **בְּאִינּוּן 'רַהָטִים'** - באותם ארבע רהטים, שהם ארבעת המלאכים מיכא"ל גבריא"ל נוריא"ל רפא"ל **דְּקָיְימֵי תְּחוֹת הַאי** - העומדים תחת **'בְּאֵר חֲפָרוּהָ שָׂרִים'** (במדבר כא יח), שהוא המלכות. והטעם שהמלכות נקראת 'באר חפרוה שרים' הוא, כיון **דְּאִתְמַלְיָא מֵאִינּוּן נַחֲלִין** - שהיא נתמלאה מאלו הנחלים הרומזים לבינה, **וּמַבּוּעִין עִלָּאִין** - ומן מעיינות עליונים הרומזים לחכמה. וכיון שחכמה ובינה נקראות 'שרים', נקראת המלכות 'באר חפרוה שרים'.

ומבאר הטעם שהעביר יעקב את הגבורות דווקא לארבעת המלאכים שתחת המלכות.

והטעם שנתן יעקב את 'המקלות' שהם דיני המלכות 'ברהטים' שהם ארבעת המלאכים העומדים תחת המלכות הוא, **בְּגִין דְּכַד נָפְקִין מַיִין** - כיון שכאשר יוצאים מים שהם ההשפעות הנמשכות **מֵהַאי בְּאֵר קַדִּישָׁא** - מאותו באר הקדוש שהוא המלכות, **אִלֵּין אַרְבַּע נָטְלֵי כֻּלָּא** - אותם ארבעה מלאכים נוטלים תחילה את כל השפע, וכיון שהם מקבלים את כל שפע המלכות על כן נתן יעקב בהם את כל הגבורות שהיו במלכות. ומוסיף, **וְעַל דָּא אִקְרוּן** - ועל כן נקראים ארבעה מלאכים אלו בשם **'רַהָטִים'** - מרוצת המים, כי דרכם נמשך ורץ כל השפע הבא מן הבאר שהוא המלכות, **וּמִתַּמָּן** [דף קסג ע"ב] **אַתְיָין כֻּלָּא לְמִשְׁתֵּי** - ומשם באים כל התחתונים לשתות ולקבל את השפע שהגיע אליהם מן המלכות. **וְאִינּוּן דִּינִין וּגְבוּרָן, כֻּלְּהוּ קָיְימֵי תַּמָּן** - וכן אותם דינים וגבורות שהיו במלכות והעמיד יעקב אצל ארבעת מלאכים אלו, גם הם כולם עומדים שם כדי **לְנַטְלָא לְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ** - שיוכלו לתת לכל אחד ואחד מן התחתונים את השפע הראוי לו אם חסדים או גבורות.

